

Białystok, 14-01-2025 r.

WOOŚ.4221.20.2024.JC

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 106 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572 t.j.), art. 77 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 3 i 7 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 t.j.), a także § 2 ust. 1 pkt 51 lit. b Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku Wójta Gminy Nowy Dwór znak: RK.6220.2.2024 z dnia 15 kwietnia 2024 r. w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia polegającego na „budowie 18 kurników o obsadzie łącznej 4 545,144 DJP wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce o nr geod. 1/5 we wsi Nowy Dwór, gmina Nowy Dwór”

odmawiam uzgodnienia warunków realizacji ww. przedsięwzięcia.

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Nowy Dwór pismem znak: RK.6220.2.2024 z dnia 15 kwietnia 2024 r. (data wpływu: 17 kwietnia 2024 r.) zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z prośbą o uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, w toczącym się postępowaniu o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na wniosek inwestora Pana Krzysztofa Kuderewskiego .

Po zapoznaniu się z przedłożoną dokumentacją Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku stwierdził braki w raporcie o oddziaływaniu na środowisko (zwany dalej *raport ooś*) i pismem znak: WOOŚ.4221.20.2024.JC z dnia 9 maja 2024 r. wezwał Wójta Gminy Nowy Dwór do ich uzupełnienia do dnia 27 maja 2024 r., a termin wydania uzgodnienia określił do dnia 26 czerwca 2024 r. Odpowiedź na wezwanie wpłynęła w dniu 27 maja 2024 r. Ponadto w dniu 14 czerwca 2024 r. do tut. organu wpłynęły pisma będące odpowiedziami na wezwania do uzupełnienia raportu ooś wystosowane przez inne organy uzgadniające tj. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie RZGW w Białymstoku oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sokółce.

Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2024 r. znak: WOOŚ.4221.20.2024.JC Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku uzgodnił środowiskowe warunki realizacji ww. przedsięwzięcia.

W dniu 7 października 2024 r. do tut. organu wpłynęła „Opinia ornitologiczna na temat awifauny lęgowej występującej w pobliżu planowanej fermy drobiu przy miejscowości Nowy Dwór (gmina Nowy Dwór, powiat sokólski) oraz potencjalnego oddziaływania przedsięwzięcia na ptaki” sporządzona przez Towarzystwo Przyrodnicze

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok, tel.: 85 74-06-981 wew. 10, biuro@bialystok.rdos.pl, gov.pl/web/rdos-bialystok

ul. Nowa 2, 18-400 Łomża, tel.: 519-186-895, sekretariat.lomza@bialystok.rdos.gov.pl

ul. Utrata 9A, 16-400 Suwałki, tel.: 87 56-55-200, sekretariat.suwalki@bialystok.rdos.gov.pl

Dubelt. W dniu 28 listopada 2024 r. została przedłożona przez Radę Biebrzańskiego Parku Narodowego „Opinia w sprawie inwestycji oddziałującej na środowisko – budowa kurników we wsi Nowy Dwór i Koniuszki w gminie Nowy Dwór”.

W związku z zaistnieniem przesłanki polegającej na wyjściu na jaw istotnych dla sprawy nowych okoliczności faktycznych istniejących w dniu wydania postanowienia, nieznanymi tutaj organowi, postanowieniem z dnia 20 grudnia 2024 r. znak: WOOŚ.4221.20.2024.JC Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wznowił postępowanie w sprawie uzgodnienia środowiskowych warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Wnioskowane zamierzenie inwestycyjne należy do I grupy przedsięwzięć wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 51 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), dla których raport jest zawsze wymagany.

Teren inwestycji nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Inwestycja objęta wnioskiem dotyczy budowy 18 kurników w obrębie Nowy Dwór w których przewidziano hodowlę kurcząt w cyklu 6-tygodniowym, po którym następuje likwidacja cyklu. W ciągu roku zakłada się 7 pełnych cykli hodowlanych, a podczas około 2-tygodniowej przerwy przewidziano wywiezienie obornika, czyszczenie ścian i stropu kurnika na sucho oraz dezynfekcję poprzez ozonowanie. Hodowla odbywać się będzie w 18 kurnikach o łącznej obsadzie 1 136 286 sztuk brojlerów (5 545,144 DJP) wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Infrastrukturę tą stanowi: 18 baterii silosów paszowych (każdy składa się z 2 silosów o ładowności 27 ton), 10 zbiorników na ścieki bytowe, 18 zbiorników na ścieki popłuczne, 9 baterii zbiorników gazowych podziemnych lub naziemnych, zbiornik ppoż., budynek socjalno-techniczny, budynek gospodarczy, ujęcie wody w postaci 2 studni głębinowych wierconych. Kurniki wyposażone zostaną w instalację elektryczną, wodociągową z instalacją pojenia, paszociągową, wentylację mechaniczną (wentylatory dachowe i ściennie) oraz nagrzewnice gazowe. Działka przewidziana pod zagospodarowanie stanowi grunt orny, otoczenie zaś to rozproszona zabudowa wśród użytków rolnych (z przewagą gruntów ornich) oraz zróżnicowanych wielkościami kompleksów leśnych. Nieco dalej, w odległości ok. 1,3 km na wschód przepływa rzeka Biebrza, zaś zbiornik zaporowy wybudowany w jej biegu dzieli od terenu inwestycji dystans ok. 1,4 km.

Procesy technologiczne oraz zarys oddziaływania planowanej farmy drobiowej zostały opisane w raporcie oddziaływania na środowisko. Niemniej jednak w obliczu przedłożonych opinii: Rady Naukowej Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz Towarzystwa Przyrodniczego Dubelt, należy uznać, iż dokumentacja została sporządzona w sposób niewystarczający, zawiera braki oraz nie daje podstaw do wykluczenia możliwości negatywnego oddziaływania przedmiotowej inwestycji na środowisko przyrodnicze, w tym obszary Natura 2000. Zastrzeżenia wzbudza brak szerokiego rozpoznania walorów przyrodniczych i skutków jakie na nie wywrze planowane zamierzenie, zwłaszcza

iż analizowana inwestycja nie jest drobną działalnością zwiększającą dochodowość gospodarstwa, a dużą przemysłową instalacją hodowlaną. Co więcej, na sąsiedniej działce planowana jest bliźniacza inwestycja, zaś w odległości ok. 2,3 km w obrębie Koniuszki planowana jest kolejna działalność hodowlana, a to rzutuje na dalsze etapy oceny oddziaływania. Przy takim zagęszczeniu obszarowym hodowli należy zwrócić szczególną uwagę na sposób wykonania i prezentowania obliczeń związanych z oceną zużycia wody i powietrza oraz ilością i ładunkiem produkowanych form zanieczyszczeń i odpadów wszelkiej postaci.

Uciążliwość środowiskowa związana z produkcją drobiu na skalę przemysłową jest szczególnie ważna, gdy w sąsiedztwie występują skupiska mieszkalne lub ekosystemy cenne przyrodniczo. Emitowane z kurników odory oraz pył wpływają na zdrowie ludzi oraz kondycję roślin uprawnych. Ich źródłem są elementy środowiska kurnika wpływające na poziom zapylenia (ściółka i pasza), stężenie związków lotnych (reakcje zachodzące w kurniku oraz metabolizm mikroorganizmów i ptaków) oraz skład mikroflory (ściółka, pył i pasza). Dotychczas, jako główne patogeny wskazywało się bakterie (trzeba przy tym pamiętać, że stosowanie antybiotyków na fermach powoduje wzrastanie i rozprzestrzenianie się lekoopornych szczepów wirusów i bakterii), jednak obecna wiedza nie pozostawia wątpliwości, że środowisko kurnika to zagrożenia nie tylko mikrobiologiczne, ale i chemiczne mające ogromne znaczenie i cechujące się wysokim ryzykiem związanym z ich toksycznym działaniem wobec nie tylko ludzi, ale także zwierząt. Jest to szerokie spectrum zanieczyszczeń, począwszy od związków nieorganicznych przez organiczne do gazowych.

Jak słusznie wskazano w stanowisku Rady Naukowej BbPN, z punktu widzenia cennych zasobów środowiska naturalnego, odległość minimalna gwarantowana przepisami nie jest wystarczająca i okresowo może dochodzić do przenoszenia znacznych ładunków emisji związków biogenych i patogenów daleko poza granicę działki inwestora. Przykładowo, przyjmując minimalny współczynnik emisji amoniaku uzyskamy wartość ładunku około 742 ton amoniaku na rok tylko budynków inwentarskich oraz powyżej 2 tys. ton amoniaku z obrotu nawozem, nie licząc gazów cieplarnianych. Badania realizowane przez wiele środowisk naukowych nad zredukowaną formą azotu wskazały jednoznacznie ogromną rolę amoniaku w zakwaszaniu gleb oraz eutrofizacji ekosystemów. Zagrożenie jakie stwarza azot w formie amonowej dla środowiska wzrasta proporcjonalnie do upływu czasu, w jakim utrzymuje on taką formę, przy czym, przy sprzyjających warunkach atmosferycznych, może on przemieszczać się w powietrzu od kilku metrów do nawet kilkuset kilometrów od źródła emisji. Wysokie obciążenia azotem w dłuższej perspektywie czasu wpływają bardzo niekorzystnie m.in. na ekosystemy leśne. Nadmiar azotu dla kompleksów leśnych skutkuje ich obumieraniem m.in. z powodu: osłabienia przyswajalności fosforu, potasu i magnezu w wyniku wzrostu zawartości azotu w roślinach, co w efekcie powoduje opadanie igieł; spadek zawartości związków fenolowych, co prowadzi do zwiększenia podatności drzew na organizmy patogenne; zmniejszenia różnorodności grzybów będących w mikoryzie z roślinnością leśną.

Należy podkreślić, iż związki azotu odgrywają kluczową rolę w procesie eutrofizacji. Lokalizacja inwestycji w pobliżu terenów podmokłych, w świetle wyniesienia ogrzanych gazów do ok. 14 m nad poziomem gruntu z kominów wentylacyjnych, zwiększa obszar potencjalnego zagrożenia z uwagi na znaczące rozszerzenie obszaru padania zanieczyszczeń. Zwłaszcza, że wody opadowe i roztopowe odprowadzane będą bezpośrednio do gruntu. W kontekście oddziaływania analizowanej inwestycji należy podkreślić istotną rolę ukształtowania terenu w rejonie działki przewidzianej pod zagospodarowanie. Położona jest ona na wyniesieniu terenowym, otoczonym z trzech stron (od wschodu, zachodu i północy) dolinami rzecznyymi. W efekcie nieruchomość położona jest na wododziale rzeki Biebrzy i dopływu spod Dubaśna. Pod względem hydrograficznym, zachodnia część działki leży w zlewni rzeki Sidra od Mościszanki, wschodnia zaś – w zlewni Biebrzy od Kropiwnej. Istotnym jest, że ponad połowa działki należy do zlewni bezpośredniej zbiornika wodnego w Bobrze Wielkiej, przez który przepływa rzeka Biebrza. Spływ zanieczyszczeń powierzchniowych będzie odbywał się poprzez ciąg obniżen położonych na wschód od planowanej inwestycji, a następnie rowem melioracyjnym koło osady Chwojnowszczyzna będzie transportowany bezpośrednio do zbiornika w Bobrze Wielkiej. Trofia tego akwenu, ale również rzeki Biebrza na odcinku od wypływu ze zbiornika aż do ujścia rzeki Sidra jest bardzo zachwiana. Notuje się coroczne zakwity fitoplanktonu, zarastanie zbiornika i rzeki makrofitami preferującymi wody żyzne, a zachwiana termika wód w sztucznym zbiorniku zaporowym (temperatura wody w zbiorniku jest wyższa o około 5°C niż temp. wód wpływających) pogarsza stan jakościowy wód Biebrzy. Usytuowanie inwestycji w takiej lokalizacji jest ryzykownym przedsięwzięciem, dlatego że wraz ze spadkiem terenu, nasilają się spływy powierzchniowe, które przy uruchomieniu inwestycji będą niosły duży ładunek zanieczyszczeń wprost do zbiornika i cieków wodnych. W efekcie, osiągnięcie dobrego stanu wód może okazać się niemożliwe przy zwiększonej presji zanieczyszczeń ze strony tak dużego przedsięwzięcia jakim jest planowana hodowla drobiu (nie wspominając już o kumulacji inwestycji wraz z kurnikami planowanymi na sąsiedniej działce oraz w obrębie Koniuszki). Funkcjonowanie tak intensywnej hodowli brojlerów może mieć konsekwencje w postaci degradacji środowiska wodnego i ograniczenia bioróżnorodności. Dolina rzeki Biebrza jest ważnym i przyrodniczo cennym korytarzem ekologicznym w skali kraju, obszarem Natura 2000 mającym znaczenie w skali europejskiej oraz kluczowym ekosystemem Biebrzańskiego Parku Narodowego. Analiza oddziaływania odnosząca się do powyższych kwestii nie została w należyty sposób uwzględniona w złożonym raporcie o oś, co rzutuje na jego jakość i wiarygodność.

Istotnym jest, że intensywna produkcja zwierzęca obok zrzutów zanieczyszczeń bytowo-gospodarczych może stanowić czynnik całkowicie pozbawiający wody powierzchniowe ich wartości przyrodniczej. Wracając do kwestii azotu, jego nadmiar dostający się m.in. z amoniakiem oraz spływami powierzchniowymi może przyczynić się do zakwaszenia, a w konsekwencji przejścia nawet do stanu hipertroficznego. Ponieważ wody opadowo-roztopowe, jak wskazano w raporcie, odprowadzane są w sposób

niezorganizowany, powierzchniowo do gruntu, bez udziału kanalizacji, osiadający amoniak może wnikać w głębsze warstwy gleby, stanowiąc również zagrożenie dla wód gruntowych, a w dłuższej perspektywie dla wód podziemnych. Dodatkowo, występujące w wodach glony pobierają łatwiej przyswajalny azot zredukowany, dzięki czemu rozwijają się znacznie intensywniej. W świetle dotychczasowych zaburzeń trofii zbiornika Bobra Wielka i na odcinku Biebrzy, wprowadzenie dodatkowych ładunków może całkowicie zaburzyć działanie ekosystemu rzeczno. Co więcej, azot w postaci amoniaku jest też silnie toksyczny dla fauny wodnej. Nieoczyszczone wody opadowe z planowanej inwestycji, które mają trafiać bezpośrednio do gruntu, mogą stanowić poważne zagrożenie dla wód gruntowych, a w konsekwencji podziemnych. Wody deszczowe z podwórzy ferm mogą odprowadzać duże ilości związków organicznych, przekraczać dopuszczalne wartości ChZT, jak również generować znaczne ilości fosforanów oraz potasu.

Z raportu ooś wynika, że rzeczowa inwestycja w żaden sposób nie będzie oddziaływać na środowisko, w tym przyrodnicze, i otoczenie. Niestety nie można się zgodzić z tym stwierdzeniem. Uciążliwa zabudowa inwentarska, zlokalizowana w pobliżu rzeki Biebrza, przy tej skali produkcji, będzie oddziaływać intensywnie na wody rzeki oraz wody podziemne. Ponieważ rzeka jest naturalnym korytarzem ekologicznym oraz nośnikiem substancji, będzie przenosiła zanieczyszczenia na odcinki w dalszym jej biegu oraz rzeki wyższego rzędu, nie wspominając już o wprowadzeniu zanieczyszczeń w obszar parku narodowego oraz obszarów Natura 2000. Taka dewaluacja kwestii hydrologicznych, zwłaszcza w kontekście realizacji tak dużego zamierzenia, rzutuje na jakość raportu ooś. Niezależnie od analizowanego przypadku, należy wskazać, iż dobrego jakościowo raportu ooś, w zakresie ochrony przyrody i obszarów Natura 2000, w większości przypadków nie da się opracować w oparciu o pozyskane dane, bez ich uszczegółowienia i wykonania inwentaryzacji przyrodniczej. W przedmiotowej sprawie autor dokumentacji nie pokusił się o wyczerpujący opis przyrodniczy ukierunkowany na obszar objęty realizacją i oddziaływaniem przedsięwzięcia, zaś przedstawione w punktach 3.1.4 Rośliny, 3.1.5 Zwierzęta i 3.1.6 Siedliska przyrodnicze stwierdzenia sprawiają wrażenie, jakby zostały zaczerpnięte z innego opracowania. Z dokumentacji nie wnika, aby były przeprowadzone badania terenowe (brak terminów, metodyki), ani nie przytoczono żadnych publikacji dot. przedmiotowego terenu, zatem informacje np. o występowaniu 56 gatunków roślin objętych ochroną całkowitą i 13 gatunków chronionych częściowo, bogatej florze mszaków i porostów, licznych przedstawicieli kopytnych, ssaków drapieżnych oraz przedstawicieli *Micromammalia*, jak również licznych przedstawicieli awifauny (bocian biały, łabędź niemy, myszołów zwyczajny, myszołów włochaty (zimą), kuropatwa, żuraw, czajka, grzywacz, synogarlica turecka, dzięcioł duży, skowronek polny, dzierlatka, dymówka, oknówka, świergotek polny, świergotek łąkowy, pliszka siwa, słowik szary, rudzik, kopciuszek, kos, kwiczoł, piecuszek, zaganiacz, sikora bogatka, sikora modra, dzierzba gąsiorek, sroka, kruk, kawka, wrona siwa, szpak, jemioluska, wróbel, zięba, dzwonec, szczygieł, gil, trznadel) nie budzą pewności co do ich wiarygodności.

Jak już wspomniano, kluczową kwestią jest wątpliwy opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia, w tym elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. „Aby właściwie przeprowadzić przedmiotową analizę niezbędne jest wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej, celem ustalenia stanu (rodzaju, liczby i rozmieszczenia) lokalnych zasobów cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych na terenie, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie. (...) Jednocześnie szczegółowość opisu tych elementów przyrody ma znaczenie o tyle, że rzetelny ich opis zagwarantuje możliwość wykonania realnej kompensacji, nie zaś jedynie iluzorycznej. (...) Niezależnie czy zabieg ten zostanie nazwany opisem, czy inwentaryzacją jego celem jest zdiagnozowanie stanu elementów środowiska w takim stopniu szczegółowości, aby możliwe było rzeczywiste zminimalizowanie, przy dostępnych środkach zapobiegawczych, oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na zastany stan środowiska.” IV SA/Wa 735/12 - Wyrok WSA w Warszawie. W przedmiotowej sprawie wątpliwość co do opisu przyrodniczego terenu uniemożliwiają rzetelną ocenę. W analizowanym przypadku, mając na uwadze znaczną skalę inwestycji oraz jej kumulację z innymi analogicznymi przedsięwzięciami, a co za tym idzie, niedokładnie określone emisje oraz ich zasięg, inwentaryzacja przyrodnicza powinna być wykonana z buforem bezpieczeństwa, o takiej dokładności, aby nie budziła zastrzeżeń, a zakres jej wykonania wykraczał poza, bądź sięgał granic potencjalnej strefy oddziaływania.

W raporcie zabrakło także skrupulatnie i rzetelnie przeprowadzonej analizy wpływu na środowisko przyrodnicze oraz gruntowo-wodne, która dałaby podstawy do stwierdzenia: „Najbliższym obszarem Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest OSO Ostoja Biebrzańska oddalona o ok. 3 km oraz SOO Źródlika Wzgórz Sokólskich oddalone o ok. 1,45 km, a zatem położone poza zasięgiem planowanej inwestycji”. Raport o oddziaływaniu na środowisko zawiera braki, które nie pozwalają na rzetelną i wnikliwą analizę wpływu planowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, służącą jednoznacznemu rozstrzygnięciu i stwierdzeniu braku znaczącego negatywnego oddziaływania. Przedłożona dokumentacja nie spełnia podstawowej i zasadniczej roli, jaką jest dostarczanie kluczowych informacji pozwalających na wyrobienie niezależnej opinii na temat uzyskanych danych.

W tym miejscu należy wskazać, że planowane zamierzenie znajduje się w odległości ok. 1,5 km od specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Źródlika Wzgórz Sokólskich PLH200026, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 lutego 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Źródlika Wzgórz Sokólskich PLH200026 (Dz.U. z 2021 r. poz. 388) oraz w odległości ok. 3 km od obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB200006, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 25, poz. 133, ze zm.) i specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie

specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Biebrzy PLH200008 (Dz.U. z 2022 r. poz. 362). Ponadto inwestycja zlokalizowana jest w odległości ok. 3 km od otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego. Dla obszaru Natura 2000 Źródlika Wzgórz Sokólskich sporządzono plan zadań ochronnych służący utrzymaniu i przywróceniu do właściwego stanu jego przedmiotów ochrony. Został on ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Źródlika Wzgórz Sokólskich PLH200026 (Dz.Urz.Woj.Podl. z 2014 r. poz. 3838) i zmieniony zarządzeniem z dnia 22 stycznia 2019 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. z 2019 r. poz. 569). Z kolei obszary Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB200006 i Dolina Biebrzy PLH200008 nie posiadają opracowanych obowiązujących planów zadań ochronnych, a Biebrzański Park Narodowy obowiązującego planu ochrony. Dlatego też w dniu 26 kwietnia 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wraz z Dyrektorem Biebrzańskiego Parku Narodowego ustanowili tymczasowe cele ochrony dla:

- 1) siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008,
- 2) ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB200006.

Wystąpienie wpływu na przedmioty ochrony sieci obszarów Natura 2000, tudzież uniemożliwienie osiągnięcia celu ochrony wskazanego indywidualnie dla każdego przedmiotu ochrony, w ww. planach zadań ochronnych, generuje negatywne oddziaływanie na cały obszar Natura 2000. Organ nie posiadając kompletnego materiału i kompetentnie wykonanego raportu nie może zezwolić na realizację przedsięwzięcia. Takie zezwolenie pomimo braków stanowiłoby przesłankę do stwierdzenia nieważności decyzji z uwagi na jej wydanie w oparciu o wadliwie dokonaną ocenę. Co więcej, jeśli oddziaływania nie zostaną przewidziane w procedurze oceny, będą traktowane jako „szkoda w środowisku”

ze wszystkimi jej konsekwencjami. Dlatego tak istotne jest przeanalizowanie wszelkich generowanych oddziaływań i rozpoznanie biocenozy znajdującej się w ich zakresie. Przedłożony raport, jak już wspomniano, przedstawia wątpliwy opis terenu, bez wiarygodnych wyników inwentaryzacji, co w świetle skali zamierzenia budzi zastrzeżenia. A w świetle opisanych możliwości zagrożenia środowiska znacznym zapyleniem, stężeniem związków lotnych oraz patogenami, potęguje istotną rolę właściwego rozpoznania walorów oraz charakteru i zasięgu oddziaływania. Obszary Natura 2000 to najcenniejsze kompleksy rodzimej przyrody. Nie wykluczają one co prawda gospodarczej, a nawet przemysłowej, działalności człowieka, ale wymagają niezwyklej staranności w ocenie negatywnego wpływu jaki mogłyby mieć na te tereny planowane inwestycje. W tym celu nakładany (przez ustawodawcę, bądź organy administracji publicznej) jest obowiązek opracowania raportu oddziaływania na środowisko.

W kontekście awifauny należy nawiązać do opinii Towarzystwa Przyrodniczego Dubelt, z którego wynika, iż obszar inwestycji i jego bezpośrednie otoczenie obfituje

w lokalną ornitofaunę, w tym gatunki rzadkie i zagrożone. Zaledwie fragmentaryczne dane na temat składu gatunkowego i bogactwa awifauny lęgowej wskazują na gniazdowanie możliwe, prawdopodobne oraz pewne przynajmniej 33 gatunków ptaków. Przy czym liczba ta nie odzwierciedla pełnej listy gatunków, gdyż dokładny skład ornitofauny można poznać tylko w toku zaplanowanej inwentaryzacji ornitologicznej. Niemniej, poza gatunkami typowymi dla krajobrazu rolniczego, które przeważają na tym obszarze, na szczególną uwagę zasługuje obecność ortolana, świergotka polnego, błotniaka łąkowego, turkawki oraz przepiórki. Ponadto odnotowano tu szereg gatunków wyszczególnionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej: gąsiora, jarzębatkę, lerkę, błotniaka stawowego, bociana białego i żurawia. Poza zanikiem dotychczasowych siedlisk występujących w miejscu inwestycji, w kontekście planowanego zamierzenia należy mieć na uwadze zagrożenia powodowane przez wzmożony ruch, generowany hałas oraz obecność odpadów, które przyciągają drapieżniki, a ich wysokie zagęszczenie zagraża lęgom wielu gatunków ptaków. Dodatkowo, zmiana uwarunkowań siedliskowych na skutek zmiany ekosystemów hydrologicznych także wymaga analizy w kontekście wpływu na awifaunę, a tego nie dokonano w ramach o.o.s. Istotnym jest, że nawet przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych i zabezpieczeń, ryzyka przedostania się zanieczyszczeń i skażeń nie można całkowicie wyeliminować (np. na skutek kataklizmów, bądź awarii). Dlatego też uznano za zasadne, aby przeprowadzana ocena oddziaływania zawierała wnikliwą ocenę oddziaływania na ptaki, podpartą rzetelną inwentaryzacją ornitologiczną. Co więcej, w kontekście doliny Biebrzy istotnym jest, aby oprócz awifauny lęgowej, zwrócić uwagę na koncentracje ptaków migrujących, wykorzystujących ten teren podczas wędrówki jako miejsce odpoczynku i żerowania.

Obecność zanieczyszczeń pochodzących z planowanej działalności, w tym możliwość naruszenie środowiska gruntowo-wodnego może powodować przekształcenie naturalnych i półnaturalnych siedlisk występujących w rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ale także w ekosystemach towarzyszących. Spowoduje to obniżenie atrakcyjności tych terenów dla niektórych ptaków, a nawet eliminowanie ogniw w łańcuchu troficznym, co może wpływać na ich śmiertelność. Dodatkowo na skutek prowadzonej przemysłowej produkcji drobiu nastąpi wzrost antropopresji powodowanej np. realizacją kolejnych etapów budowy obiektów inwentarskich, ich użytkowaniem i prowadzeniem hodowli, stałą obecnością pracowników, jak również większym natężeniem ruchu kołowego, pracą sprzętu. Nieustający hałas, którego źródłami będą m.in. wentylatory, odprowadzanie spalin z agregatu prądotwórczego, załadunek zwierząt, paszociągi, załadunek paszy do silosu, ruch pojazdów głównie samochodów ciężarowych poruszających się po terenie gospodarstwa oraz na drodze dojazdowej do terenu inwestycji, nie pozostanie bez znaczenia dla lokalnej awifauny. Istotnym jest, że hałas pochodzenia antropogenicznego może zaburzać naturalne - dobowe i roczne - cykle zwierząt oraz decydować o zajmowanych przez nie siedliskach. Badania nad wpływem hałasu na ptaki, pomimo że odnoszą się do inwestycji drogowych, dają jasny obraz: wokół źródeł hałasu zmniejsza się liczebność osobników i gatunków awifauny, a ptaki aby przebić się przez nadmierną ilość i wysokość natężenia dźwięków,

zmieniają tonację i porę swoich śpiewów. W efekcie utrudnia to im komunikację, łączenie się w pary i obronę swojego terytorium. Dodatkowym niekorzystnym aspektem może być przywabianie licznych drapieżników latających i naziemnych oraz ssaków padlinożernych z terenów ościennych, które mogłyby zintensyfikować penetrację obszaru w otoczeniu kurników w poszukiwaniu pokarmu. Ich zwiększona liczebność nasiliłaby presję na gatunki żyjące w okolicy i niewątpliwie spowodowałaby zdziesiątkowanie wielu gatunków ptaków. Niewykluczone, że żyjącym i gnieźdzącym się na ziemi ptakom, nie udałoby się ani wyprowadzić lęgów, ani bezpiecznie wychować potomstwa. W świetle powyższego należy uznać, że planowana inwestycja budzi zastrzeżenia w kontekście zarówno awifauny istotnej z punktu widzenia obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska, jak również innych gatunków ptaków objętych ochroną gatunkową. Dokumentacja przedłożona przez inwestora także w tym zakresie nie daje podstaw do wykluczenia możliwości negatywnego oddziaływania przedmiotowej inwestycji na środowisko przyrodnicze, w tym obszary Natura 2000.

Dodatkowo, wracając do kwestii awifauny, w dokumentacji nie uwzględniono działań minimalizujących np. w postaci nasadzeń stanowiących naturalną barierę dla hałasu i odorów. Przy okazji takie zakrzewienia i zadrzewienia mogą stanowić optymalne miejsce gniazdowania niektórych gatunków. Niemniej jednak, jak już wspomniano, temat awifauny oraz innych elementów przyrodniczych został wręcz pominięty, a część dokumentacji która powinna dotyczyć oceny oddziaływania na przyrodę ożywioną oraz zastosowania działań minimalizujących w tym zakresie, została ograniczona do stwierdzenia, że najbliższe obszary Natura 2000 zlokalizowane są poza zasięgiem planowanej inwestycji.

W ocenie organu, raport o oddziaływaniu na środowisko zawiera braki, które nie pozwalają organowi na rzetelną i wnikliwą analizę wpływu planowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, służącą jednoznacznemu rozstrzygnięciu i stwierdzeniu braku znaczącego negatywnego oddziaływania. Przedłożona dokumentacja nie spełnia podstawowej i zasadniczej roli, jaką jest dostarczanie kluczowych informacji pozwalających na wyrobienie niezależnej opinii na temat uzyskanych danych. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku, jako organ sprawujący nadzór nad obszarami Natura 2000, jest odpowiedzialny za utrzymanie we właściwym stanie ochrony – inaczej: korzystnym stanie ochrony (*favourable conservation status*) – populacji przedmiotów ochrony tego obszaru. Właściwy stan ochrony oznacza, że: (1) dynamika liczebności populacji danego gatunku wskazuje, że utrzymuje się on w dłuższej perspektywie czasowej jako trwałe i biologicznie żywotny składnik swych naturalnych siedlisk; (2) naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się i nie ma podstaw, by sądzić, że będzie się zmniejszał w przewidywalnej przyszłości; (3) istnieje i prawdopodobnie będzie istnieć wystarczająco duża powierzchnia siedlisk niezbędnych dla długotrwałego zachowania populacji. Obawa o integralność obszaru Natura 2000 stanowi podstawę do wydania odmowy zgody na realizację inwestycji. Kwestię tę określa zasada przezorności, znana również jako zasada ostrożności implementowana z prawa wspólnotowego do prawa polskiego w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska: „kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do

zapobiegania temu oddziaływaniu. Kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze". Według tego przepisu zezwolenia na przedsięwzięcia mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko lub obszar Natura 2000 winny uzyskać gwarancję, że nie ma ryzyka ich znaczącego negatywnego oddziaływania.

W związku z tym wszelkie nierozwane racjonalne wątpliwości w tym zakresie muszą być interpretowane na korzyść środowiska. W świetle przeprowadzonych analiz, mając na uwadze usytuowanie inwestycji względem ustanowionej prawem sieci Natura 2000 oraz w aspekcie skali, natężenia i rodzaju oddziaływań planowanego do realizacji przedsięwzięcia, na podstawie przedstawionego niepełnego materiału dowodowego nie można jednoznacznie wykluczyć znaczącego negatywnego wpływu na korzystny stan ochrony: siedlisk przyrodniczych, gatunków flory i fauny oraz ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 OSO Ostoja Biebrzańska oraz SOO Dolina Biebrzy i Źródlika Wzgórz Sokólskich. W świetle powyższego nie ma możliwości uzgodnienia warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia w zakresie ochrony przyrody, obszarów Natura 2000 oraz ochrony walorów przyrodniczych Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Dane o niniejszym postanowieniu zostaną włączone do publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informację o środowisku i jego ochronie na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 9 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 t.j.).

POUCZENIE

W świetle art. 77 ust. 7 przywołanej powyżej ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, na niniejsze postanowienie nie przysługuje zażalenie.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Białymstoku
Adam Juchnik
/podpisano elektronicznie/

Otrzymuje:

1. Wójt Gminy Nowy Dwór
2. Pan Krzysztof Kuderewski
3. pozostałe strony postępowania poprzez obwieszczenie